

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

28 iunie 2007^{*}

În cauza C-363/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de VAT and Duties Tribunal, London (Regatul Unit), prin decizia din 19 septembrie 2005, primită de Curte la 26 septembrie 2005, în procedura

JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc,

The Association of Investment Trust Companies

împotriva

The Commissioners of HM Revenue and Customs

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas (raportor), președinte de cameră, domnii J. Klučka, U. Lohmus, A. Ó Caoimh și doamna P. Lindh, judecători,

^{*} Limba de procedură: engleza.

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 decembrie 2006,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc, de domnii K. P. E. Lasok, QC, și M. Angiolini, barrister, mandatați de domnul A. Khan, solicitor;
- pentru guvernul Regatului Unit, de doamna C. Gibbs și de domnul R. Hill, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul R. Lyal și de doamna M. Afonso, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 martie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai

1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1, denumită în continuare „A șasea directivă”).

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc (denumită în continuare „Claverhouse”) și The Association of Investment Trust Companies, reclamante în acțiunea principală, pe de o parte, și Commissioners of HM Revenue and Customs (denumiți în continuare „Commissioners”), pe de altă parte, cu privire la refuzul acestora din urmă de a acorda scutirea de taxa pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”) pentru serviciile de administrare furnizate unei societăți fiduciare de investiții (Investment Trust Company, denumită în continuare „ITC”).

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

- 3 În temeiul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, statele membre scutesc de plata TVA-ului, în condițiile stabilite de acestea, în scopul de a asigura aplicarea corectă și directă a scutirilor prevăzute prin această directivă și de a preveni orice posibilă evaziune, fraudă sau abuz:

„administrarea de fonduri comune de plasament, astfel cum sunt definite de statele membre;” [traducere neoficială]

- 4 Directiva 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) (JO L 375, p. 3, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 138), astfel cum a fost modificată în mai multe rânduri în special prin Directiva 2001/108/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 ianuarie 2002 (JO L 41, p. 35, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 164) și ultima dată prin Directiva 2005/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2005 (JO L 79, p. 9, Ediție specială, 06/vol. 7, p. 203) (denumită în continuare „Directiva OPCVM”), prevede la articolul 1:

„(1) Statele membre aplică prezenta directivă organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) situate pe teritoriul lor.

(2) În sensul prezentei directive și sub rezerva articolului 2, prin «OPCVM» se înțelege organismele:

- al căror unic obiect este investiția colectivă în valori mobiliare și alte active financiare lichide prevăzute la articolul 19 alineatul (1), de capitaluri colectate de la public și a căror operare este supusă principiului repartizării de riscuri, și
- ale căror unități sunt, la cererea deținătorilor de unități, răscumpărate sau rambursate, direct sau indirect, din activele acestor organisme. Activitatea OPCVM-ului de a se asigura că valoarea la bursă a unităților sale nu variază semnificativ în raport cu valoarea de inventar netă este considerată echivalentă unor astfel de răscumpărări sau rambursări.

(3) Aceste organisme pot fi constituite, în temeiul legii, sub formă contractuală (fonduri deschise de investiții administrate de o societate de administrare) ori sub formă de *trust* (*unit trust*) sau sub formă statutară (societate de investiții).”

- 5 Potrivit articolului 2 alineatul (1) din Directiva OPCVM, organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (denumite în continuare „organisme de plasament colectiv”) de tip închis nu trebuie considerate organisme de plasament care intră sub incidența acestei directive.

- 6 Al șaselea considerent din Directiva OPCVM are următorul cuprins:

„întrucât, într-o primă etapă, este necesar să se limiteze coordonarea legislațiilor statelor membre cu organismele de plasament colectiv de alt tip decât «închise», care își oferă unitățile spre vânzare către public în Comunitate și care au ca obiect de activitate unic investițiile în valori mobiliare (acestea fiind mai ales valori mobiliare cotate la bursă în mod oficial sau pe piețe reglementate de aceeași natură); întrucât reglementarea organismelor de plasament colectiv care nu intră sub incidența prezentei directive ridică diverse probleme care ar trebui rezolvate de alte dispoziții și, în consecință, aceste organisme vor face obiectul unei coordonări ulterioare; [...]”

Reglementarea națională

- 7 Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă a fost transpus în Regatul Unit prin Legea din 1994 privind taxa pe valoarea adăugată (Value Added Tax Act 1994, denumită în continuare „VATA 1994”).

- 8 Punctul 9 și punctul 10 grupa 5 din anexa 9 la VATA 1994 scutesc administrarea unui fond comun de plasament autorizat („authorised unit trust”, denumit în continuare „AUT”) și, respectiv, administrarea activelor de investiții ale unei societăți de investiții cu capital variabil („open-ended investment company”, denumită în continuare „OEIC”).
- 9 Noțiunile de AUT și OEIC avute în vedere de VATA 1994 sunt definite prin Legea din 2000 privind serviciile și piețele financiare (Financial Services and Markets Act 2000), care transpune parțial în Regatul Unit Directiva OPCVM.
- 10 Din dosar reiese că ITC sunt în principiu definite după criteriile care apar în articolul 842 din Legea din 1988 privind impozitul pe venit și impozitul pe profit (Income and Corporation Taxes Act 1988). Articolul stabilește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o societate pentru a avea dreptul, în calitate de ITC, la scutirea de impozit pe câștiguri din capital.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 11 Claverhouse este o ITC care, pentru a-și administra portofoliul, a recurs la servicii de administrare prestate de un terț, și anume JP Morgan Fleming Asset Management (UK) Limited.
- 12 Claverhouse este obligată la plata TVA-ului pentru serviciile de administrare de care beneficiază, Commissioners refuzând să considere furnizarea de servicii de administrare către o ITC drept o prestație scutită de TVA. Astfel, într-o perioadă de 10 ani încheiată la 31 decembrie 2003, Claverhouse a plătit suma de 2,7 milioane GBP cu titlu de TVA nerecuperabil.

- 13 În acest context, Claverhouse și The Association of Investment Trust Companies, asociație care reprezintă un număr de ITC care își exercită activitatea pe piața din Regatul Unit, au introdus o acțiune împotriva Commissioners la instanța de trimitere.
- 14 Din decizia de trimitere rezultă că AUT, constituită sub formă de trust, și OEIC, constituită sub formă statutară, sunt fonduri comune de plasament, iar numărul de unități deținute de investitorii acestora variază în funcție de investiții. În realitate, AUT și OEIC sunt fonduri cu capital variabil (sau fonduri de tip deschis) care au obligația să își răscumpere unitățile de la investitorii care doresc să le vândă. În schimb, ITC, constituite sub formă statutară, sunt fonduri cu capital fix (sau fonduri de tip închis). ITC reprezintă modalități de investiție colectivă, fiind constituite sub formă de societăți pe acțiuni cotate la bursă. Investitorul care dorește să înceteze participarea în acest ultim tip de fonduri își vinde unitățile, în general, pe o piață secundară, cum este o bursă de valori, în care prețul este negociat în funcție de oferta și de cererea de pe piață.
- 15 Instanța de trimitere precizează că, spre deosebire de AUT și OEIC, ITC nu sunt supuse autorizării din partea Financial Services Authority (autoritatea de control a serviciilor financiare) în temeiul Legii din 2000 privind serviciile și piețele financiare. Cu toate acestea, similar societăților cotate la bursă, ITC sunt reglementate de Financial Services Authority în calitate de Listing Authority (autoritate a piețelor bursiere).
- 16 În plus, instanța de trimitere arată că administrarea AUT și OEIC trebuie încredințată unui administrator extern, în timp ce ITC dispun de un consiliu de administrație care are capacitatea de a administra investițiile. Cu toate acestea, 90 % din ITC ar încredința administrarea investițiilor către administratori externi ai fondurilor.

- 17 În sfârșit, din hotărârea de trimitere reiese că, în Regatul Unit, OEIC, al căror capital este variabil, care constituie organisme de plasament colectiv în sensul Directivei OPCVM și care au obligația să recurgă la un terț pentru administrarea fondurilor acestora, beneficiază de scutirea de TVA pentru prestațiile care le sunt furnizate de administratorul extern al acestora, în timp ce societățile de investiții cu capital fix, precum ITC, nu beneficiază de aceste scutiri.
- 18 În aceste condiții, VAT and Duties Tribunal, London, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Noțiunea «fonduri comune de plasament» prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă include și fondurile de investiții cu capital fix, precum ITC?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, propoziția «astfel cum sunt definite de statele membre» cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6 [din A șasea directivă]:
- a) permite statelor membre să selecționeze anumite «fonduri comune de plasament» aflate pe teritoriul lor pentru a le acorda beneficiul scutirii furnizării de servicii de administrare și a exclude alte fonduri de la această scutire sau
- b) obligă statele membre să identifice, între fondurile aflate pe teritoriul lor, pe cele care corespund definiției «fondurilor comune de plasament» și să extindă beneficiul scutirii la toate aceste fonduri?

- 3) Dacă s-a răspuns la a doua întrebare în sensul că statele membre au dreptul de a selecționa «fondurile comune de plasament» care beneficiază de scutire, care este incidența principiilor neutralității fiscale, egalității de tratament și prevenirii denaturării concurenței asupra exercitării acestei puteri de apreciere?
- 4) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 [din A șasea directivă] are efect direct?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- ¹⁹ Conform unei jurisprudențe constante, scutirile prevăzute la articolul 13 din A șasea directivă constituie noțiuni autonome de drept comunitar care trebuie să primească o definiție comunitară având ca obiect evitarea unor divergențe în aplicarea sistemului de TVA de la un stat membru la altul (a se vedea în acest sens hotărârea din 3 martie 2005, Fonden Marselisborg Lystbådehavn, C-428/02, Rec., p. I-1527, punctul 27, hotărârea din 26 mai 2005, Kingscrest Associates și Montecello, C-498/03, Rec., p. I-4427, punctul 22, hotărârea din 1 decembrie 2005, Ygeia, C-394/04 și C-395/04, Rec., p. I-10373, punctul 15, hotărârea din 4 mai 2006, Abbey National, C-169/04, Rec., p. I-4027, punctul 38, și hotărârea din 14 decembrie 2006, VDP Dental Laboratory, C-401/05, Rec., p. I-12121, punctul 26).
- ²⁰ Cu toate acestea, legiuitorul comunitar poate încredința statelor membre sarcina de a defini anumiți termeni ai unei scutiri (a se vedea în acest sens hotărârea din 28 martie 1996, Gemeente Emmen, C-468/93, Rec., p. I-1721, punctul 25, și hotărârea Abbey National, citată anterior, punctul 39).

- 21 În acest caz, statele membre au obligația să definească noțiunile respective în dreptul intern al acestora (a se vedea în acest sens hotărârea din 27 aprilie 2006, Solleveld și van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 și C-444/04, Rec., p. I-3617, punctul 29) cu respectarea termenilor scutirii utilizați de legiuitorul comunitar.
- 22 În plus, din jurisprudența în domeniul TVA-ului rezultă că, atunci când statele membre au obligația să definească termenii unei scutiri, acestea nu pot aduce atingere obiectivelor urmărite prin A șasea directivă sau principiilor generale care stau la baza acelei directive, în special principiului neutralității fiscale (a se vedea în acest sens hotărârea Gemeente Emmen, citată anterior, punctul 25, și hotărârea din 12 ianuarie 2006, Turn- und Sportunion Waldburg, C-246/04, Rec., p. I-589, punctul 31).

Cu privire la prima întrebare

- 23 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă noțiunea „fonduri comune de plasament” cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă este de natură să includă fondurile de investiții cu capital fix, precum ITC.
- 24 Contrar celor susținute de guvernul Regatului Unit, reclamantele în acțiunea principală și Comisia Comunităților Europene consideră că noțiunea „fonduri comune de plasament” poate include fonduri de investiții cu capital fix, precum ITC.
- 25 În această privință, trebuie constatat că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă nu conține o definiție a noțiunii de fonduri comune de plasament.

- 26 La punctul 53 din hotărârea Abbey National, citată anterior, Curtea s-a pronunțat în sensul că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă are în vedere fondurile comune de plasament, indiferent de forma juridică a acestora. Astfel, în domeniul de aplicare al acestei dispoziții intră atât organismele de plasament colectiv constituite sub formă contractuală sau sub formă de trust, cât și cele care sunt constituite sub formă statutară.
- 27 În consecință, dacă forma juridică nu este determinantă pentru aplicarea noțiunii „fonduri comune de plasament” cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, trebuie analizată în această privință relevanța formei operaționale.
- 28 Nici din modul de redactare, nici din contextul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă nu reiese că intenția legiuitorului comunitar a constatat în a autoriza statele membre, atunci când definesc termenii scutirii, să stabilească diferențe în funcție de forma operațională aleasă de fondurile comune de plasament.
- 29 O interpretare a articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, conform căreia ar fi scutită de TVA administrarea fondurilor cu capital variabil, nu și administrarea fondurilor cu capital fix, ar fi contrară principiului neutralității fiscale pe care se întemeiază sistemul comun de TVA instituit prin A șasea directivă și care se opune tratamentului diferit în materie de colectare a TVA-ului al agenților economici care efectuează aceleași operațiuni (a se vedea în acest sens hotărârea din 16 septembrie 2004, Cimber Air, C-382/02, Rec., p. I-8379, punctele 23 și 24, hotărârea din 8 decembrie 2005, Jyske Finans, C-280/04, Rec., p. I-10683, punctul 39, și hotărârea Abbey National, citată anterior, punctul 56).
- 30 Într-adevăr, după cum a observat avocatul general la punctul 21 din concluzii, fondurile cu capital fix nu prezintă nicio diferență pertinentă care ar împiedica *a priori* clasificarea acestora printre fondurile comune de plasament avute în vedere la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, în mod similar fondurilor cu capital variabil.

- 31 Contrar celor susținute de guvernul Regatului Unit, nu s-ar putea face referire în mod util la dispozițiile din Directiva OPCVM pentru a deduce o interpretare limitată a noțiunii „fonduri comune de plasament” cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.
- 32 Deși din considerentele și din termenii Directivei OPCVM rezultă că aceasta are ca obiectiv coordonarea legislațiilor naționale care reglementează organismele de plasament colectiv, nu este mai puțin adevărat că, după cum a arătat avocatul general la punctul 22 din concluzii, la momentul adoptării celei de A șasea directive, terminologia comunitară în domeniul fondurilor comune de plasament nu era încă armonizată întrucât Directiva OPCVM, care prevede la articolul 1 alineatul (3) o definiție comunitară a organismelor de plasament colectiv, a fost adoptată doar în 1985 (a se vedea hotărârea Abbey National, citată anterior, punctul 55).
- 33 Pe de altă parte, chiar dacă alte versiuni lingvistice, precum, de exemplu, versiunile spaniolă, franceză, italiană și portugheză ale articolului 1 alineatul (3) din Directiva OPCVM, atunci când desemnează organismele de plasament colectiv în formă contractuală, folosesc expresia „fonduri comune de plasament”, astfel cum apare la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, pentru a descrie fondurile contractuale cu capital variabil, în opoziție cu fondurile sub formă de trust sau cu fondurile statutare, acest lucru nu se regăsește în alte versiuni lingvistice ale acestei dispoziții, în special în versiunile engleză, daneză și germană (a se vedea în acest sens hotărârea Abbey National, citată anterior, punctul 55).
- 34 În sfârșit, nu se poate invoca faptul că armonizarea instituită prin Directiva OPCVM nu se extinde la fondurile cu capital fix. În această privință, trebuie constatat, după cum subliniază Comisia, că fondurile cu capital fix nu sunt definitiv excluse de la măsurile de coordonare enunțate în această directivă. Într-adevăr, din al șaselea considerent rezultă că aceste fonduri sunt numai temporar scoase din domeniul de coordonare al directivei. Astfel, nu este exclus ca fondurile comune de plasament cu capital fix să fie armonizate ulterior.

- 35 Din toate cele de mai sus rezultă că o societate de investiții cu capital fix, precum ITC, care recurge la servicii de administrare prestate de un terț, este susceptibilă să aparțină noțiunii „fonduri comune de plasament” avută în vedere la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.
- 36 Această interpretare nu este infirmată în niciun mod de faptul că fondurile cu capital fix nu au obligația să recurgă la un administrator extern, acestea putând opta să se autoadministreze. Într-adevăr, faptul că fondurile cu capital fix, precum ITC, spre deosebire de OEIC, au posibilitatea de a se autoadministra și nu au obligația de a recurge la administrare externă nu are nicio influență asupra situației unei ITC care decide să recurgă la administrarea externă. În măsura în care un asemenea fond alege să recurgă la administrarea externă, acesta se găsește în mod obiectiv în aceeași situație ca un fond cu capital variabil, precum OEIC, care are obligația de a recurge la un administrator extern.
- 37 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că noțiunea „fonduri comune de plasament” cuprinsă în această dispoziție este de natură să includă fondurile comune de plasament cu capital fix, precum ITC.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 38 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească domeniul de aplicare al propoziției „astfel cum sunt definite de statele membre”, cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

- 39 Reclamantele în acțiunea principală și Comisia consideră că statele membre sunt autorizate numai să identifice, dintre fondurile aflate pe teritoriul lor, pe cele care corespund definiției „fondurilor comune de plasament”. În opinia Comisiei, din moment ce un fond a fost identificat ca fiind fond comun de plasament, acesta trebuie să poată beneficia de scutirea de TVA prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă. Prin urmare, puterea de apreciere a statelor membre nu s-ar extinde la aplicarea efectivă sau la neaplicarea sistemului de TVA. Comisia adaugă că identificarea fondurilor trebuie să se facă avându-se în vedere dispozițiile din Directiva OPCVM.
- 40 La rândul său, guvernul Regatului Unit susține că interpretarea largă a noțiunii „fonduri comune de plasament” cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă trebuie coroborată în mod obligatoriu cu interpretarea propoziției „astfel cum sunt definite de statele membre”, conform căreia statelor membre li se conferă o largă putere de apreciere pentru a alege fondurile care trebuie să beneficieze de scutire.
- 41 Mai întâi, trebuie să se observe că obligația de a defini conținutul noțiunii „fonduri comune de plasament” nu autorizează în niciun mod statele membre să aleagă unele fonduri de pe teritoriul lor pentru a le acorda beneficiul scutirii și să excludă alte fonduri de la această scutire. Într-adevăr, de la punctul 21 din prezenta hotărâre rezultă că noțiunea „fonduri comune de plasament” trebuie să fie punctul de plecare al puterii de apreciere conferite statelor membre.
- 42 Or, interpretarea conform căreia statelor membre le-ar reveni obligația să aleagă fondurile de investiții care beneficiază de scutire și să le excludă pe altele ar semnifica însăși negarea noțiunii „fonduri comune de plasament” de la articolul 13 (B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, care are ca obiect evitarea unor divergențe în aplicarea sistemului de TVA la aceste fonduri.

- 43 Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă acordă, așadar, statelor membre doar puterea de a defini, în dreptul lor intern, fondurile care corespund noțiunii „fonduri comune de plasament”. După cum reiese de la punctul 22 din prezenta hotărâre, această prerogativă trebuie să fie exercitată cu respectarea obiectivului urmărit prin A șasea directivă și a principiului neutralității fiscale inerent sistemului comun de TVA.
- 44 Prin urmare, trebuie să se examineze dacă sunt respectate limitele puterii de apreciere acordate statelor membre la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă atunci când o persoană impozabilă solicită ca serviciile de administrare care îi sunt furnizate să fie recunoscute ca făcând parte din administrarea unui fond comun de plasament pentru a beneficia de scutirea de TVA prevăzută prin această dispoziție.
- 45 În această privință, trebuie să se observe, pe de o parte, că obiectivul scutirii operațiunilor aflate în legătură cu administrarea de fonduri comune de plasament prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă constă în special în a facilita investitorilor, prin intermediul organismelor de plasament, investițiile în titluri de valoare cu excluderea costurilor privind TVA-ul. Într-adevăr, această dispoziție urmărește să asigure ca sistemul comun de TVA să fie neutru din punct de vedere fiscal atunci când se pune problema alegerii între investiția directă în titluri de valoare și cea care intervine prin intermediul organismelor de plasament colectiv (hotărârea Abbey National, citată anterior, punctul 62).
- 46 Pe de altă parte, în ceea ce privește principiul neutralității fiscale, care este inerent sistemului comun de TVA, s-a amintit că acest principiu se opune tratamentului diferit în materie de colectare a TVA-ului al agenților economici care efectuează aceleași operațiuni. Or, acest principiu nu impune ca operațiunile să fie identice. În realitate, reiese dintr-o jurisprudență constantă că acest principiu se opune ca prestațiile de servicii asemănătoare, care se află, așadar, în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA-ului (a se vedea hotărârea din 23 octombrie 2003, Comisia/Germania, C-109/02, Rec., p. I-12691, punctul 20, hotărârea din 17 februarie 2005, Linneweber și Akritidis, C-453/02 și C-462/02, Rec., p. I-1131, punctul 24, hotărârea Kingscrest Associates și Montecello,

citată anterior, punctul 54, hotărârea din 8 iunie 2006, L.u.P., C-106/05, Rec., p. I-5123, punctul 32, hotărârea Turn- und Sportunion Waldburg, citată anterior, punctul 33, precum și hotărârea Solleveld și van den Hout-van Eijnsbergen, citată anterior, punctul 39).

47 Principiul neutralității fiscale include principiul eliminării denaturării concurenței care rezultă dintr-un tratament diferențiat din punctul de vedere al TVA-ului (a se vedea în acest sens hotărârea din 3 mai 2001, Comisia/Franța, C-481/98, Rec., p. I-3369, punctul 22). Prin urmare, denaturarea este demonstrată din moment ce se constată că prestațiile de servicii se află în concurență și sunt tratate inegal din punctul de vedere al TVA-ului (a se vedea în acest sens hotărârea din 29 martie 2001, Comisia/Franța, C-404/99, Rec., p. I-2667, punctele 45-47). În această privință, este lipsită de relevanță împrejurarea că denaturarea este semnificativă.

48 Din cele de mai sus rezultă că orice aplicare a unei reglementări naționale care exclude administrarea de fonduri comune de plasament cu capital fix de la scutirea prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă este contrară obiectivului acestei dispoziții și principiului neutralității fiscale în măsura în care aceste fonduri cu capital fix sunt organisme de plasament colectiv care permit investitorilor investiția în titluri de valoare și în măsura în care aceste fonduri se află în concurență cu fondurile scutite de TVA.

49 Este de competența judecătorului național să verifice dacă aplicarea reglementării naționale în cauza principală este în conformitate cu obiectivul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă și al principiului neutralității fiscale în lumina indicațiilor furnizate prin prezenta hotărâre.

50 În această privință, este posibil să se furnizeze instanței de trimitere unele indicații suplimentare, ținându-se cont de informațiile pe care le-a comunicat Curții. Astfel, s-a constatat că, în orice situație, administrarea AUT și OEIC, care reprezintă organisme de plasament colectiv, astfel cum sunt definite prin Directiva OPCVM,

beneficiază în Regatul Unit de scutirea de TVA. Dacă, la ora actuală, ITC nu constituie organisme de plasament colectiv în sensul Directivei OPCVM, nu este mai puțin adevărat că, după cum arată instanța de trimitere, AUT, OEIC și ITC sunt trei forme de plasament colectiv cu risc partajat. În plus, instanța de trimitere consideră că ITC, precum AUT și OEIC, au în vedere investițiile în titluri de valoare prin intermediul unui organism de plasament colectiv care permite investitorilor privați să investească în portofolii mari de investiții și să reducă astfel riscul bursier.

- 51 Din constatările transmise Curții rezultă, așadar, că administrarea ITC se înscrie în obiectivul celei de A șasea directive și că ITC constituie fonduri de investiții similare AUT și OEIC, care fac parte din noțiunea „fonduri comune de plasament”. În aceste condiții, excluderea ITC reținută în scopul scutirii prevăzute la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă nu pare justificată nici în lumina obiectivului acestei dispoziții, nici a principiului neutralității fiscale.
- 52 După cum susține Comisia, problema dacă această interpretare are ca efect extinderea scutirii prevăzute la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă și la alte fonduri decât cele din cauza principală nu face obiectul întrebărilor preliminare adresate Curții.
- 53 Trebuie adăugat că o calificare ca „fonduri comune de plasament”, conform dreptului național, nu poate fi suficientă pentru a justifica beneficiul unei scutiri la nivel comunitar, precum cea din cauza principală. Cu atât mai mult, trebuie să fie vorba despre fonduri care fac parte din noțiunea „fonduri comune de plasament” în sensul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, susceptibile să fie scutite în lumina obiectivului acestei directive și a principiului neutralității fiscale.

- 54 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebările a doua și a treia că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că acordă statelor membre puterea de apreciere pentru a defini fondurile de pe teritoriul lor care intră în sfera noțiunii „fonduri comune de plasament” în scopul scutirii prevăzute prin această dispoziție. Cu toate acestea, în exercitarea acestei prerogative, statele membre trebuie să respecte obiectivul urmărit prin această dispoziție, care constă în a facilita investitorilor, prin intermediul organismelor de plasament, investiția în titluri cu garantarea principiului neutralității fiscale din punctul de vedere al colectării TVA-ului referitor la administrarea de fonduri comune de plasament care se află într-un raport de concurență cu alte fonduri comune de plasament, precum fondurile care aparțin domeniului de aplicare al Directivei OPCVM.

Cu privire la a patra întrebare

- 55 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă are efect direct.
- 56 Reclamantele în acțiunea principală consideră că au dreptul să invoce această dispoziție. Doar împrejurarea că aceasta pare a lăsa statelor membre o anumită marjă de apreciere în definiția pe care o dau fondurilor comune de plasament nu poate împiedica posibilitatea de a fi invocată atunci când măsurile naționale care o pun în aplicare depășesc limitele acestei marje de apreciere, întrucât sunt contrare principiului neutralității fiscale și/sau finalității urmărite prin scutirea prevăzută în această dispoziție. Comisia împărtășește acest punct de vedere și adaugă că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă poate fi invocat direct în măsura în care limitele impuse puterii de apreciere a statelor membre sunt suficient de clare, precise și necondiționate.

- 57 În schimb, guvernul Regatului Unit consideră că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă nu are efect direct, pentru că necesită o transpunere suplimentară din partea statelor membre.
- 58 În această privință, reiese dintr-o jurisprudență constantă că, în toate cazurile în care dispozițiile unei directive par, din punctul de vedere al conținutului, necondiționate și suficient de precise, aceste dispoziții pot fi invocate, în lipsa unor măsuri de aplicare luate în termenele stabilite, atât împotriva oricărei dispoziții naționale neconforme cu directiva, cât și în măsura în care sunt de natură să definească drepturi pe care particularii le pot valorifica în raport cu statul (a se vedea hotărârea din 19 ianuarie 1982, Becker, 8/81, Rec., p. 53, punctul 25, hotărârea din 10 septembrie 2002, Kügler, C-141/00, Rec., p. I-6833, punctul 51, hotărârea din 20 mai 2003, Österreichischer Rundfunk și alții, C-465/00, C-138/01 și C-139/01, Rec., p. I-4989, punctul 98, precum și hotărârea Linneweber și Akriditis, citată anterior, punctul 33).
- 59 În ceea ce privește conținutul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, trebuie să se constate că acesta menționează în mod suficient de precis și de necondiționat că administrarea de fonduri comune de plasament trebuie să facă obiectul scutirii.
- 60 Împrejurarea că această dispoziție reafirmă existența unei marje de apreciere a statelor membre nu este de natură să pună în discuție această interpretare, dacă, în conformitate cu unii indici obiectivi, prestația în litigiu îndeplinește criteriile avute în vedere prin scutirea respectivă (a se vedea, prin analogie, hotărârea din 6 noiembrie 2003, Dornier, C-45/01, Rec., p. I-12911, punctul 81).
- 61 Prin urmare, faptul că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă acordă statelor membre o putere de apreciere, precizând că sunt competente să definească fondurile comune de plasament, nu împiedică persoanele interesate să invoce direct această dispoziție (a se vedea, prin analogie, hotărârea Dornier, citată anterior,

punctul 81) atunci când un stat membru care exercită această putere de apreciere a adoptat măsuri naționale care nu sunt compatibile cu această directivă (a se vedea în acest sens hotărârea Linneweber și Akriditis, citată anterior, punctele 36 și 37).

- ⁶² Așadar, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă are efect direct în sensul că poate fi invocat de o persoană impozabilă în fața unei instanțe naționale pentru a se opune aplicării unei reglementări naționale care ar fi incompatibilă cu această dispoziție.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- ⁶³ Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare trebuie interpretat în**

sensul că noțiunea „fonduri comune de plasament” cuprinsă în această dispoziție este de natură să includă fondurile comune de plasament cu capital fix, precum societățile fiduciare de investiții (Investment Trust Companies).

- 2) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă 77/388 trebuie interpretat în sensul că acordă statelor membre puterea de apreciere pentru a defini fondurile de pe teritoriul lor care intră în sfera noțiunii „fonduri comune de plasament” în scopul scutirii prevăzute prin această dispoziție. Cu toate acestea, în exercitarea acestei prerogative, statele membre trebuie să respecte obiectivul urmărit prin această dispoziție, care constă în a facilita investitorilor, prin intermediul organismelor de plasament, investiția în titluri cu garantarea principiului neutralității fiscale din punctul de vedere al colectării taxei pe valoarea adăugată referitoare la administrarea de fonduri comune de plasament care se află într-un raport de concurență cu alte fonduri comune de plasament, precum fondurile care aparțin domeniului de aplicare al Directivei 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2005/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2005.
- 3) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă 77/388 are efect direct în sensul că poate fi invocat de o persoană impozabilă în fața unei instanțe naționale pentru a se opune aplicării unei reglementări naționale care ar fi incompatibilă cu această dispoziție.

Semnături